

Research Paper

Providing a model for citizenship training in large fire crises by relying on structural equations

Hamidreza Hasanloo¹, Babak Hosseinzadeh^{2*}, Seyed Zahra Hoseini Daronkalaei³

1. Doctoral student of Educational Management Department, Babol unit, Islamic Azad university, Babol, Iran

2. Assistant Professor of the Department of Educational Sciences, Babol unit, Islamic Azad university, Babol, Iran

3. Assistant Professor of Educational Management Department, Babol unit, Islamic Azad university, Babol, Iran

Received: 2023/04/19

Accepted: 2023-07-01

PP:122-138

Use your device to scan and read the article online

DOI:

[10.30495/jedu.2024.31787.6376](https://doi.org/10.30495/jedu.2024.31787.6376)

Keywords:

Transformational leadership,
Organizational learning,
Organizational performance,
Human resource improvement.

Abstract

Introduction: The Foreign Affairs of the Murder in the Corner, the None of the Corners, the Foreign Affairs, the one of the Iranians. The main question of the present study states what pattern can be provided for public education (citizenship) in the crisis of large fires, relying on the quantitative method of structural equations?

research methodology: The research method is applied in purpose and in terms of descriptive research research is based on quantitative data. The field method was used to collect data with the help of a questionnaire. The statistical population is all the fires involved in the Plasco building crisis, which is estimated to be 250 and according to Cochran formula 152 are selected simply. At this point, the model is reviewed with structural equations. In structural equations, two path coefficients and T statistics were used to confirm the model and the relationship between indicators. In this section, the third version of Smart-PLS software was used.

Findings: The results show that factors such as development conditions, participation conditions, educational activities, effectiveness of training courses, large fire causes, in the theory model the role of the prevailing context indicators, intervention conditions, the main phenomenon, strategy, causal conditions and consequences of play. They do. In the midst of 37 indicators, these factors are divided.

Conclusion: It seems important that factors such as development conditions, participation conditions, educational activities, the effectiveness of training courses, the causes of large fires, and the consequences of large fires are important in reducing damage caused by fire.

Citation: Hasanloo Hamidreza, Hosseinzadeh Babak, Hoseini Daronkalaei Seyed Zahra (2024). Providing a model for citizenship training in large fire crises by relying on structural equations. Journal of New Approaches in Educational Administration; 15(4):122-138

Corresponding author: Babak Hosseinzadeh

Address: Assistant Professor of the Department of Educational Sciences, Babol unit, Islamic Azad university, Babol, Iran

Tell: 09111145560

Email: babak.hosseinzadeh64@yahoo.com

Extended Abstract

Introduction:

Changes in the economic and social environments caused the traditional approach to research centers as the producers of knowledge and research to be revised and a new approach to be configured. In this approach, the researchers are more responsible for turning their research achievements into the factors of economic growth, prosperity and society wealth and should make more attempts to transfer and employ knowledge in economic, social and industrial areas so as to be interpreted as the commercialization of research results and accepted as one of the main missions and functions of researches besides the education. Commercialization of research results refers to a set of efforts aimed at raising capital and increasing the relationship between the academic and research sector and economic and social sector. The commercialization of academic science is a multifaceted, complex process with economic, political, legal, cultural, ideological and educational dimensions, many of which are examined.

Context:

The commercialization of research has expanded in recent decades as a new approach to academic research and natural science.

Goal:

The goal of present study is providing a model for

citizenship training in large fire crises by relying on structural equations

Method:

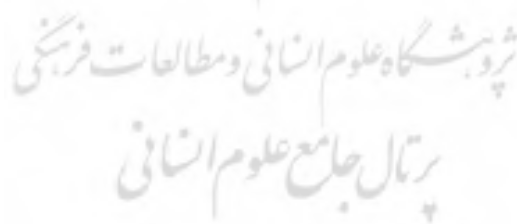
The research method is applied in terms of purpose and in terms of descriptive research research method is based on quantitative data. The field method was used to collect data with the help of a questionnaire.

Findings:

Data analysis and conclusions from the research findings were used through content analysis. Then the researcher, the opinions of experts and educated people, Obtained work experience and experiences related to the research topic through semi-structured interviews this led to the development of new components for commercialization in the field of education.

Results:

The results show that factors such as development conditions, participation conditions, educational activities, effectiveness of training courses, large fire causes, in the theory model the role of the prevailing context indicators, intervention conditions, the main phenomenon, strategy, causal conditions and consequences of play. They do. In the midst of 37 indicators, these factors are divided.

ارائه مدلی برای آموزش شهروندی در بحران های آتش سوزی بزرگ با تکیه بر معادلات ساختاری

حمیدرضا حسنلو^۱، بابک حسین زاده^{۲*}، سیده زهرا حسینی درونکلایی^۳

۱. دانشجوی دوره دکترای رشته مدیریت آموزشی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران

۲. استادیار گروه علوم تربیتی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران

۳. استادیار گروه مدیریت آموزشی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران

چکیده

مقدمه و هدف: فاجعه فرو ریختن ساختمان مرتفع پلاسکو در مرکز تهران، نه تنها شهروندان این شهر، بلکه تمامی مردم ایران را در شوکی عظیم فرو برد. شدت آنچه اتفاق افتاد، هرچند با ابعاد فاجعه یازده سپتامبر نیویورک قابل قیاس نیست، اما به لحاظ شکلی و نحوه فرو ریختن ساختمان برای کمتر کسی حتی در سطح افکار عمومی جهان، همان فضای وحشتناک و بهت آور را تداعی نکرد. سوال اصلی تحقیق حاضر بیان می کند که چه الگویی می توان برای مدیریت آموزش عمومی (شهروندی) در بحران آتش سوزی های بزرگ با تکیه از روش کمی معادلات ساختاری ارائه داد؟

روش شناسی پژوهش: روش تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر روش انجام پژوهش توصیفی پیمایش مبتنی بر داده های کمی می باشد. برای جمع آوری داده ها از روش میدانی با کمک پرسشنامه استفاده شد. جامعه آماری کلیه آتش نشان های درگیر در بحران ساختمان پلاسکو می باشد که تعداد این ۲۵۰ نفر تخمین زده شد و بر اساس فرمول کوکران ۱۵۲ نفر به صورت تصادفی ساده انتخاب می شوند. در این مرحله بررسی مدل با معادلات ساختاری صورت می گیرد. در معادلات ساختاری از دو ضریب مسیر و آماره تی برای تایید مدل و رابطه بین شاخص ها استفاده شد. در این بخش از نسخه نرم افزار Smart-pls استفاده شد.

یافته ها: نتایج نشان می دهد که عواملی چون شرایط توسعه، شرایط مشارکت، فعالیت های آموزشی، اثر بخشی دوره های آموزشی، علل آتش سوزی بزرگ، در مدل گراند تئوری نقش شاخص های بستر حاکم، شرایط مداخله، پدیده اصلی، راهبرد، شرایط علی و پیامد را بازی می کنند. که در این بین ۳۷ شاخص در این بین این عوامل تقسیم شده اند.

بحث و نتیجه گیری: به نظر می رسد که عواملی چون شرایط توسعه، شرایط مشارکت، فعالیت های آموزشی، اثربخشی دوره های آموزشی، علل آتش سوزی بزرگ، پیامد های آتش سوزی بزرگ در کاهش خسارات ناشی از آتش سوزی حائز اهمیت است.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۱/۳۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۱۰

شماره صفحات: ۱۲۲-۱۳۸

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

[10.30495/jedu.2024.31787.6376](https://doi.org/10.30495/jedu.2024.31787.6376)

واژه های کلیدی:

آموزش شهروندی، بحران های آتش سوزی بزرگ، معادلات ساختاری

استناد: حسنلو حمیدرضا، حسین زاده بابک، حسینی درونکلایی سیده زهرا (۱۴۰۳). ارائه مدلی برای آموزش شهروندی در بحران های آتش سوزی بزرگ با تکیه بر

معادلات ساختاری، دوماهنامه علمی- پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی. ۱۵ (۴): ۱۲۲-۱۳۸

* نویسنده مسئول: بابک حسین زاده

نشانی: استادیار گروه علوم تربیتی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران

تلفن: ۰۹۱۱۱۴۵۵۶۰

پست الکترونیک: babak.hosseinzadeh64@yahoo.com

مقدمه

سیاست پیشگیری و کاهش خسارت و تلفات، از جمله سیاست هایی است که شهرداری و آتش نشانی شهر تهران در سال های اخیر توجه بیشتری به آن نشان داده است. بنابراین، اگرچه حوزه مدیریت شهری به ویژه درکلان شهرها، به جهت گستردگی، تعدد، تنوع و پراکندگی نیازها، مطالبات، مشکلات و چالش های شهری و شهروندی با مباحثی چون عمران، خدمات شهری، ترافیک و حمل و نقل، مبلمان شهری، زیباسازی، ساخت و ساز، صدور پروانه، عوارض محلی، آسفالت، مسیر گشایی، اجرای طرح های تفضیلی و جامع، شهرسازی، سرمایه گذاری و دهها مقوله دیگر برای عموم و قاطبه مردم معرفی و شناسانده شده و مجموعه مدیریت شهری متشکل از شهرداری و شورای شهر موظف به اجرا و پیگیری وظیفه می باشند.

با این حال این مجموعه به جهت ارتباط مستقیم و ارگانیک خدمات تحت تکفل خود با مردم و شهروندان به عنوان اصلی ترین خدمات گیرندگان از سیستم مدیریت شهری، ناگزیر از توجه جدی به نیازها و مطالبات مربوط به ایمنی و سلامت شهروندان است و شاید از همین روست که امروزه به جهت تغییر کارکردها و رویکردهای خدماتی شهرداری ها، این نهاد مردمی از یک دستگاه صرفا خدماتی در دهه های گذشته، به یک دستگاه فرهنگی، اجتماعی تبدیل شده و بخش عمده ای از برنامه ریزی ها و خدمات این مجموعه به سمت فعالیت های اجتماعی و فرهنگی سوق پیدا کرده است. (JamaVandi et al, 2015:11) در این میان، مدیریت شهرداری باید با درک همین تغییر کارکردها و درکنار آن توجه به تغییر نیازها و خواسته های شهروندان، بخش عمده ای از برنامه ریزی ها و فعالیت های خود را معطوف ایجاد و توسعه زیرساخت های مربوط به ایمنی و سلامت اجتماعی شهروندان کند که مهمترین آنها می تواند آموزش شهروندی باشد. به واقع ایجاد و توسعه زیر ساخت های ایمنی و سلامتی عموم شهروندان به منظور دفاع و حفظ جان و مال آنان در مقابل خطرات و بحران ها، یکی از اصلی ترین شاخص های توسعه و اولویت های کاری باید باشد (Taqqawi and Karmi, 2016:21). مدیریت بحران و آتش نشانی شهر تهران از سال ۱۳۸۴ پروژه ای تحت عنوان دوام (داوطلبین واکنش اضطراری محله ها) را در مناطق مختلف شهر تهران طراحی و اجرا کرده است. هدف از اجرای این طرح تأکید بر مفهوم اجتماع محلی و استفاده از پتانسیل های محلی در مدیریت بحران درکلانشهر تهران، افزایش ظرفیت و توان اجتماعات محلی و شهروندان در مدیریت و پیشگیری از بحران بوده اما این امر مستلزم آموزش شهروندی می باشد از این رو همراه با این امر اقدامات دیگری نیز صورت گرفته است (Mothari and Behtash, 2014:4).

فاجعه فرو ریختن ساختمان مرتفع پلاسکو در مرکز تهران، نه تنها شهروندان این شهر، بلکه تمامی مردم ایران را در شوکی عظیم فرو برد. شدت آنچه اتفاق افتاد، هرچند با ابعاد فاجعه یازده سپتامبر نیویورک قابل قیاس نیست، اما به لحاظ شکلی و نحوه فرو ریختن ساختمان برای کمتر کسی حتی در سطح افکار عمومی جهان، همان فضای وحشتناک و بهت آور را تداعی نکرد. صبح آخرین روز از دی ماه سال ۱۳۹۵ باخبر وقوع حریق در ساختمان پلاسکو آغاز شد، حرقی که پس از حدود سه ساعت با ریزش این ساختمان بلند مرتبه در مرکز تهران به صدر خبرهای کشور تبدیل شد و عمق آن به حدی بود که رسانه های خارجی نیز به پوشش آن پرداخته و حدود ۱۰ روز پیاپی عملیات آوار برداری و جستجو در محل چهارراه استانبول تهران ادامه داشت.

شاید هیچ حادثه ای اجتماعی تاکنون به اندازه حادثه پلاسکو آتش نشانی را در ایران در کانون توجه افکار عمومی قرار نداده است. حادثه پلاسکو برای آتش نشانیان دو وجه نزد افکار ساخت: آگاهی افکار عمومی نسبت به وجود و عمق خطر چنین حرفه ای و نیز همدردی ایرانیان با این کنشگران حرفه ای و سازمانی. در حادثه پلاسکو مردم آتش نشانیان را به مثابه مجاهدان و حارسانی یافتند که به جان مردم توجه می کنند. آنها خود را به خطر می اندازند تا جان دیگری را نجات دهند. چنین فداکاری ای در تاریخ و فرهنگ ایرانی ریشه دارد و بسیار مورد احترام ایرانیان بوده است. به ویژه اگر با مظلومیت همراه باشد. مظلومیت همراه با گمنامی و حبس در بین حجمی از سیمان و آهن (آوارها). عنصر آتش نشانی و آتش نشانیان، اصلی ترین عامل کشش و فراگیری و پیگیری و همدردی و بازتاب نزد افکار عمومی است. یکی از مهمترین مشکلات موجود در فاجعه پلاسکو عدم توجه به آموزش شهروندی و نبودن الگویی برای این مساله بوده است که در این تحقیق با نگاه به این مساله مهم تلاش می شود الگویی برای آموزش شهروندی در آتش سوزی های بزرگی چون پلاسکو ارائه داد. بنابراین این با توجه به اهمیت موضوع این پژوهش به بررسی ارائه الگوی مدیریت آموزش عمومی (شهروندی) در بحران آتش سوزی های بزرگ می پردازد در این راستا هدف اصلی این پژوهش پاسخ به این سوال می باشد که:

چه الگویی می توان برای مدیریت آموزش عمومی (شهروندی) در بحران آتش سوزی های بزرگ با تکیه از روش کمی معادلات ساختاری ارائه داد؟

پیشینه تحقیق

Rasti et al. (۲۰۲۱) به مقاله ای تحت عنوان بررسی رابطه بین مدیریت دانش و مدیریت بحران در سازمان آتش نشانی استان فارس در سال ۱۳۹۷ پرداختند. هدف این مقاله، بررسی رابطه ی بین مدیریت دانش و مدیریت بحران در سازمان آتش نشانی استان فارس در سال

۱۳۹۷ می باشد. جامعه آماری این تحقیق کارکنان سازمان آتش نشانی استان فارس به تعداد ۳۰۰ نفر می باشد. برای تعیین حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران، ۱۶۹ نفر انتخاب شدند. برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه مدیریت دانش و مدیریت بحران استفاده شد. روایی پرسشنامه ی مدیریت بحران به میزان ۹۰/۰ و روایی پرسشنامه مدیریت دانش ۰/۸۷ و پایایی پرسشنامه مدیریت دانش ۰/۹۱ و ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه مدیریت بحران ۰/۸۵ می باشد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS و آزمون پیرسون استفاده شد. یافته ها نشان داد که بین مدیریت دانش (خلق دانش، تسهیم دانش، بکارگیری دانش، ذخیره سازی دانش) و مدیریت بحران رابطه وجود دارد.

Rezaei (۲۰۲۱) به مقاله ای تحت عنوان بررسی نقش ایستگاه های آتش نشانی و آتش نشان ها در مدیریت بحران پرداخت. در این مقاله بیان شده که حوادث طبیعی از جمله زلزله های مهیب، سیل های وحشتناک، طوفان و... سالیان سال دست به گریبان انسان ها بوده است؛ و ایران یکی از آسیب پذیرترین کشورهای جهان در مقابل حوادث بوده است. علاوه بر این حوادث، وقوع حوادث انسان ساخته همچون آتش سوزی های منازل، اماکن تجاری و صنعتی و حوادث ترافیکی که در همه آنها به نحوی دخالت بشر و عدم رعایت استانداردهای ایمنی مشهود بوده، به طور مرتب در شهرها مشاهده می شود. برای مهار چنین حوادثی سازمان آتش نشانی از جمله مراکز مهم و حیاتی خدمات رسانی می باشد که نقش مهمی در تامین ایمنی و آسایش شهروندان و توسعه شهرها دارند. موقعیت ایستگاه های آتش نشانی یکی از اصول بنیادی در مدیریت بحران است. این مطالعه از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ ماهیت توصیفی است. تجزیه و تحلیل داده ها از روش تصمیم گیری چند معیار (MCDM) و سیستم اطلاعات مکانی GIS می باشد. نتایج مطالعه حاکی از آن است که: دسترسی به امکانات ایمنی، بیشترین بعد آسیب پذیر، وجود فاصله زیاد از مراکز امداد و نجات و ایستگاه های آتش نشانی و کمبود خودرو های امداد رسان، کمبود نیروهای متخصص و همچنین مدیریت بحران شهری نیاز به توجه بیشتر به مسائل ایمنی شهروندان دارد. لذا پیشنهاد می شود: مکانیابی بهینه ایستگاه های آتش نشانی و نظارت بیشتر شهرداری بر ساخت و سازهای مقاوم، مدیریت آموزش شهروندی با رویکرد کاهش حریق و حوادث و... ارائه می گردد.

Sarati Kishesh et al (۲۰۲۰) به تحقیقی تحت عنوان بررسی ارتباط و اثرگذاری متقابل رفتار شهروندان و آموزش های سازمان آتش نشانی با تاکید بر مولفه امداد و نجات (مطالعه موردی: سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری شیراز) پرداخته است هدف از این تحقیق بررسی تاثیر دوره آموزشی امداد و نجات بر رفتار مدنی شهروندان می باشد. روش تحقیق، توصیفی از نوع همبستگی می باشد. برای تجزیه و تحلیل داده ها، روش بررسی معادلات ساختاری و تحلیل مسیر به روش حداقل مربعات جزئی (PLS) استفاده شده است. در این تحقیق جامعه هدف کلیه افراد شرکت کننده در دوره های شهروندی سازمان آتش نشانی است که تعداد آنها در سال ۱۳۹۶ حدود ۵۹۱ نفر می باشد. برای انتخاب حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شده است. بنابراین تعداد نمونه مورد بررسی در این پژوهش برابر با ۲۷۷ نفر می باشد که تعداد ۳۳۰ پرسشنامه توزیع و ۲۸۰ پرسشنامه مناسب برای تجزیه و تحلیل آماری انتخاب شد. نتایج حاصل از آزمون فرضیات پژوهش نشان داد که آموزش شهروندی امداد و نجات بر رفتار مدنی شهروندان تاثیر معنادار دارد. در نتیجه می توان استنباط کرد یادگیری و آموزش ها بر رفتار شهروندی و مشارکت اجتماعی شهروندان تاثیر معنادار دارد.

Abedini (۲۰۲۰) تحت عنوان نقش آموزش شهروندی در مشارکت و مدیریت بحران آتش سوزی در کلانشهرها بیان می کند که مدیریت بحران عبارت است از مجموعه فعالیت های اجرایی و تصمیم گیری های مدیریتی و سیاسی وابسته به مراحل مختلف و همه سطوح بحران، در جهت نجات، کاهش ضایعات و خسارات، جلوگیری از وقفه زندگی، تولید و خدمات، حفظ ارتباطات، حفظ محیط زیست و سرانجام ترمیم و بازسازی خرابی ها. رشد سریع و بی رویه جمعیت، بیش از هر زمان شهرهای بزرگ را با خطرات طبیعی مواجه ساخته است. خطرات طبیعی به همراه خطرات احتمالی ناشی از فعالیت های انسانی همچنان تشدید می شوند و محیط زیست را تهدید می نمایند. تراکم بیش از حد جمعیت در شهرها، دارایی ها، تاسیسات زیربنایی و منابع تولیدی و خدماتی باعث آسیب پذیر شدن تعداد انبوهی از انسان ها گردیده است. سوانح و بلایای طبیعی در سراسر دنیا همه ساله میلیارد ها دلار خسارات مالی و صدها هزارتن تلفات جانی در بردارد و درکنار آن سوانح انسان ساخته به طرق مختلف رخ می دهد که مستلزم یک سیستم مدیریتی تخصصی و همه جانبه درجهت تامین سلامت، امنیت و رفاه انسان ها است. آموزش عمومی و افزایش آگاهی جامعه با شیوه های مختلف از مهم ترین جنبه فعالیت های پیشگیرانه برای تامین ایمنی در شهرها می باشد. بر همین اساس هدف اصلی پژوهش حاضر نقش آموزش شهروندی در مشارکت و مدیریت بحران آتش سوزی در کلانشهرها با روش توصیفی-تحلیلی می باشد. در یک جمع بندی می توان اینطور نتیجه گرفت مدیریت بحران این است که بهترین اقدام را در مناسب ترین زمان باید انجام داد. مدیریت بحران یعنی مدیریت استراتژیک و استفاده از کوچکترین فرصت ها برای مقابله با تهدیدها و مخاطرات است. و افزایش آگاهی مردم از اصول ایمنی و به کار بستن آن در زندگی از حقایق انکار ناپذیر در کاهش و پیشگیری از بروز حریق و حوادث می باشد.

Bahmani et al (۲۰۱۸) در تحقیقی تحت عنوان لزوم آموزش اصول ایمنی و آتش نشانی به کودکان بیان می کند که حوادث همواره در کمین جامعه و انسان ها می باشند و بقای جامعه وابسته نوع عکس العمل جامعه و افراد به حوادث می باشد. هدف از این تحقیق بررسی لزوم آموزش اصول ایمنی و آتش نشانی به کودکان می باشد که نتایج حاصله حاکی از آن می باشد که می بایست این گونه آموزش ها از ابتدای کودکی و در کنار سایر مهارت ها توسط همه افراد جامعه، از پدر و مادر گرفته تا معلمین به کودکان ارائه شود. نهاد های ذیربط برنامه ریزی و آموزشی نیز باید با ارائه برنامه های مدون و مستمر بستر مناسب را جهت کسب مهارت های لازم در کلیه سطوح سنی، اجتماعی و فرهنگی جامعه فراهم نمایند.

Hassanlou et al (۲۰۱۸) در تحقیقی تحت عنوان تاثیر آموزش عمومی در کنترل بحران شهری و کاهش خسارات در شهر تهران بیان نمود که آموزش عمومی و افزایش آگاهی جامعه باشیوه های مختلف از مهم ترین جنبه ی فعالیت های پیشگیرانه برای تامین ایمنی در شهر ها می باشد. همچنین جامعه آماری در این تحقیق میانگین عملکردی آتش نشانان داوطلب و گلچینی از عموم مناطق تهران می باشد که پس از آموزش های ایمنی شاهد کاهش حریق ها و خسارات بوده ایم.

(Gholtash, 2012) پویایی و نشاط یک جامعه به مشارکت فعالانه نسل جوان آن در امور مختلف جامعه منوط است به نسلی که آگاهانه و با شخصیتی توسعه یافته بتواند در جامعه اش مشارکت همه جانبه داشته و نقش شهروندی خود را به خوبی ایفا نموده و در برخورد با مسائل و مشکلات، منطقی بیندیشد و عاقلانه در جهت حل آن ها تصمیم گیری نماید، بنابراین تربیت و آموزش شهروندی عبارت از افزایش دانش و آگاهی فراگیران نسبت به حقوق شهروندی و انسان، کسب مهارت های الزم و ارزش هایی که برای زندگی در یک جامعه تعیین و با اهمیت و ضروری فرض شده است و چنین درک پیچیدگی هایی که در سطوح؛ ملی، محلی، منطقه ای و جهانی وجود دارد

Khosropour et al (۲۰۱۷) در تحقیقی تحت عنوان بررسی اثر آموزش در افزایش بهره وری نیروهای آتش نشانی بیان می کند که تدوین برنامه های آموزشی برای کارکنان و اجرای دوره های کوتاه مدت و بلند مدت که قابلیت فکری و تخصصی کارکنان را افزایش دهد از عواملی است که نقش بسیار مهمی برای توانا سازی کارکنان دارد. سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی از این مقوله مستثنی نبوده و با توجه به نقش حیاتی و خدمات رسانی سازمان آتش نشانی در ایمنی افراد جامعه، پژوهش حاضر با هدف بررسی اثر آموزش در افزایش بهره وری نیروهای آتش نشانی در شهرستان خرم آباد انجام گردیده است. برای تجزیه و تحلیل یافته ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها در این تحقیق از نرم افزار آماری spss استفاده شد و برای آزمون فرضیات تحقیق از آزمون t (تک نمونه ای) استفاده شده است. با توجه به نتایج تحقیق از نظر آشنانشانان، میان آموزش آتش نشانان با افزایش مهارت و بهره وری، رابطه معنا داری وجود دارد. همچنین از نظر آتش نشانان، میان آموزش علمی و عملی آتش نشانان با افزایش مهارت و بهره وری آنان ارتباط معنا داری وجود دارد.

Gooderzi et al (۲۰۱۶) به تحقیقی تحت عنوان اثر بخشی آموزش های شهروندی با رویکرد کاهش حریق و حوادث پرداخت. این مقاله به بررسی نقش آموزش ایمنی و اثر بخشی آموزش ها در سطح جامعه و بازخورد آن که منجر به کاهش خسارات جانی و مالی خواهد شد می پردازد. آموزش ایمنی در تمامی عرصه ها بسیار درخشان و تاثیر گذار بوده است در تمامی کشورها آموزش در هر زمینه ای جایگاه اول را دارد. در بحث ایمنی و پیشگیری از خطرات، نقش ایمنی زمانی پررنگ تر جلوه می کند که آمار کاهش تلفات انسانی و خسارات مالی در پایین ترین حد خود قرار گیرد. نظام و استاندارد آموزش ایمنی حیاتی ترین بخش برای امر اقتصاد یک سازمان و کشور محسوب می شود و برای جلوگیری از بی راهه روی ها نیاز به نظام استاندارد سازی بیش از هر چیز احساس میشود. روش این پژوهش مطالعات کتابخانه ای و بازدید های میدانی می باشد. جامعه آماری آتش نشانان شهر تهران و آتش نشانان داوطلب می باشد. نتایج نشان می دهد افزایش آگاهی مردم در مورد خطرات ناشی از عدم رعایت نکات ایمنی و ایجاد تغییرات در رفتار عموم ضرورت دارد و شهروندان باید اعتقاد پیدا کنند که با فراگیری آموزش های مناسب و شهروندی می توانند در پیشگیری از بلایا و بالا بردن درصد ایمنی و کاهش خسارات، خود امدادی و کمک به دیگران در حادثه موثر باشند.

Rahimi et al (۱۳۹۳) در تحقیقی تحت عنوان آسیب شناسی آموزش شهروندی مدیریت بحران در کلانشهرها بیان نمودند که تجربه حاصل از حوادث و بلایای گذشته نشان داده است دولت ها و حکومت های محلی به تنهایی قادر به مقابله با آنها نخواهند بود. گرچه امکانات، تجهیزات و دست افزارهای مورد نیاز در اختیار آن ها قرار دارد اما در صورت بروز رخداد در منطقه ای وسیع و با حجم بسیار زیاد طبیعتا قادر به مقابله آنی و کوتاه مدت نخواهند بود. کوتاه سازی فرآیند مقابله در بلایا و حوادث می تواند خسارت ها را کاهش دهد، بازگشت پذیری جوامع را تسریع کند و موجب تسکین آلام بازماندگان گردد. نظر به اینکه امداد رسانی در لحظات اولیه پس از وقوع رخداد از اهمیت ویژه ای برخوردار است، بنابراین می توان با توانمند سازی جوامع محلی و ارائه آموزش های مورد نیاز از میزان خسارات مالی و

جانی کاست . در کشور ما دستگاه ها و نهاد های بسیاری در ارائه آموزش های مدیریت بحران به شهروندان مشارکت دارند ، یکی از این نهاد های که در سال های اخیر اقدامات مناسبی را در خصوص آموزش شهروندی پیش گرفته است شهرداری ها هستند.

Munoz¹ et al (۲۰۱۹) به تحقیقی تحت عنوان موفقیت ، نوآوری و چالش: آموزش ایمنی مدارس و بلایا در آمریکای جنوبی و کارائیب پرداخته است . نویسندگان درباره آموزش ایمنی مدارس و بلایا در برزیل ، کلمبیا ، کوبا ، جمهوری دومینیکن ، جامائیکا و پورتوریکو بحث می کنند. مطالعات موردی کار را برای افزایش درک خطرات طبیعی و آمادگی در برابر بلایا بررسی می کند . پورتوریکو نمونه های خلاقانه ای از تأمل در خاطرات طوفان ماریا توسط دانش آموزان ابتدایی و دانشجویان کارشناسی ارائه می دهد . از برزیل شرح کار در مدارس برای توسعه مهارت های برنامه درسی و شایستگی های تحقیق در سطح دبیرستان آمده است . طرح برزیل مدارس را تشویق می کند تا به جای تولیدکننده اطلاعات متمرکز، تولیدکننده دانش شوند . مطالعه موردی دیگری بر تلاش ها برای حفاظت از ساختمان های دانشگاه در کلمبیا متمرکز است . چشم انداز غنی سیاست ، عمل و تجربه در آمریکای جنوبی و دریای کارائیب با مدلی از سه ستون ایمنی جامع مدارس آشنا می شود: ۱. تسهیلات آموزشی ایمن ، ۲. مدیریت بلایای مدرسه ، و ۳. آموزش کاهش خطر و تاب آوری.

Nouras² (۲۰۱۹) با عنوان بررسی و تبیین نقش پلیس راهور در تسهیل مدیریت بحران های طبیعی (سیل و زلزله) با تأکید بر استان قزوین با جامعه آماری شامل کارشناسان مجرب پلیس راهور استان قزوین بود . نتایج نشان داد در راستای اولویت یافته ها حاکی از آن بود که اقدامات تسهیلی و بسترسازی و آموزش های عمومی پلیس راهور در قبل از وقوع بحران ها می تواند در روند تسهیلی مدیریت بحران مهم تر تلقی شود . از میان زیر نقش های مربوط به نقش اقدامات تسهیلی و بسترسازی پلیس راهور در قبل از وقوع بحران ها ، آماده کردن بستر و زمینه مساعد جهت فعالیت سازمان های امدادی اهمیت بیشتری داشته است . از میان زیر نقش های مربوط به نقش آموزش های عمومی پلیس راهور در قبل از وقوع بحران ها نیز، آموزش وظایف و انتظارات راهور در زمان بحران احتمالی به مردم از اهمیت بیشتری برخوردار بوده است . در راستای اولویت یافته ها نشان داد که انتظام بخشی و مدیریت مسیرها توسط پلیس راهور در حین وقوع بحران ها می تواند در روند تسهیلی مدیریت بحران مهم تر تلقی شود.

Lehna³ et al (۲۰۱۵) در تحقیقی تحت عنوان مطالعه مداخله ای برای تغییرات در دانش ایمنی آتش سوزی خانه در سالمندان شهری بیان می کند که افراد مسن بیشتر احتمال دارد مشکلاتی را تجربه کنند که منجر به افزایش عوارض ناشی از سوختگی و مرگ و میر می شود. هدف از مطالعه حاضر تعیین این بود که آیا مداخله آموزشی ایمنی در برابر آتش در خانه (HFS) یک روش مؤثر برای بهبود دانش HFS در طول زمان در دو گروه از سالمندان شهری ، مقید به خانه و مبتنی بر جامعه بود . دانش HFS از ۱۱۰ سالمند شهری در ابتدا ، بلافاصله پس از تماشای یک DVD HFS (یادآوری)، و در پیگیری ۲ هفته ای (نگهداری) ارزیابی شد . چک لیست ایمنی خانه اداره آتش نشانی ایالات متحده که شیوه های HFS را در خانه بررسی می کند نیز اجرا شد . نمرات دانش HFS به طور قابل توجهی در طول زمان برای هر دو گروه افزایش یافت ($p < 0.001$)، اما تفاوت معنی داری بین دو گروه در طول زمان وجود نداشت ($p = 0.183$). علاوه بر این ، نمرات دانش HFS به طور قابل توجهی تحت تأثیر تعداد بیماری های مزمن ، تعداد فعالیت های مستقل زندگی روزانه و درآمد قرار گرفت . یافته های این مطالعه نشان می دهد که مداخله آموزشی HFS در افزایش دانش HFS سالمندان شهری در طول زمان مؤثر بوده است . کاهش عوارض سوختگی و مرگ و میر در جمعیت مسن تر یک نگرانی مهم بهداشت عمومی است که باید از طریق راهبردهای پیشگیری و آموزش مناسب مورد توجه قرار گیرد .

Helan⁴ et al (۲۰۱۴) در تحقیقی تحت عنوان مطالعه اقدامات اداری و آموزشی ، آموزش ایمنی آتش نشانی عمومی شهری چین بیان می کند که برای ارائه مبنای تحقیقات علمی برای اقدامات اداری و آموزشی آموزش ایمنی عمومی آتش نشانی شهری چین و اطمینان از اجرای مؤثر آن ، وضعیت موجود و مشکلات آموزش ایمنی آتش نشانی عمومی شهری چین بررسی شده است . بر اساس تحقیقات انجام شده بر روی فرآیند شکل گیری کیفیت ایمنی آتش نشانی عمومی ، الزامات آموزش ایمنی آتش نشانی عمومی و اقدامات آموزشی کارآمد مورد بررسی قرار می گیرد . سیستم مدیریت و پیاده سازی حاضر و مشکلات آن در آموزش ایمنی عمومی آتش نشانی شهری چین بر اساس یک سیستم اطلاعاتی توسعه یافته آموزش و مدیریت ایمنی آتش نشانی عمومی ، یک سیستم اداری پیشنهادی ، مکانیسم اجرایی و اجرای طرح اقدامات آموزشی ایمنی آتش نشانی عمومی تجزیه و تحلیل می شود. در این مقاله برای ارائه راهنمایی در اصلاح اقدامات اداری و آموزشی آموزش ایمنی عمومی آتش نشانی شهری چین به منظور تغییر وضعیت "فعالیت های آموزش ایمنی آتش نشانی سال ها پس از

1 Muñoz

2 Nouras

3 Lehna

4 Helan

سال ها که منجر به عدم بهبود کیفیت ایمنی آتش سوزی مردم می شود" ارائه شده است. سهم واقعی در بهبود کیفیت ایمنی آتش سوزی عمومی در چین.

Chavez¹ et al (۲۰۱۴) در تحقیقی تحت عنوان آموزش ایمنی در یک کمپ تابستانی: ارزیابی برنامه درسی ایمنی آتش سوزی در یک محیط جامعه شهری بیان می کند که هدف ارزیابی اثربخشی برنامه درسی ایمنی آتش نشانی و افزایش دانش ایمنی در برابر آتش کودکان کم درآمد و در یک جامعه کوچک شهری. داده ها از شرکت کنندگان کودک از طریق آزمون های پیش، پس از یاد داری که معلم/پژوهشگر اجرا می کردند، جمع آوری شد. یک پرسشنامه خود ایفا از والدین قبل و بعد از مداخله برای ارزیابی شیوه های پیشگیری از آتش سوزی/سوختگی جمع آوری شد. آزمون های زوجی برای مقایسه میانگین نمرات آزمون های پیش، پس آزمون و یادداری بر اساس گروه نمره انجام شد. از آزمون مک نمار برای تعیین اینکه آیا تغییری در شیوه های پیشگیری گزارش شده توسط والدین پس از مداخله وجود دارد یا خیر استفاده شد. گروه اول/دوم و گروه سوم در آزمون پس آزمون و یاد داری در مقایسه با پیش آزمون نمره قابل توجهی بالاتری کسب کردند ($p < 0.0001$ برای همه مقایسه ها). پس از مداخله هیچ تغییر معنی داری در نمرات گروه pre-k/k مشاهده نشد. پس از مداخله، ۲ مورد از ۴ روش پیشگیری مرتبط با آتش سوزی/سوختگی گزارش شده توسط والدین افزایش قابل توجهی داشت. دانش ایمنی آتش در میان کودکان کلاس اول تا سوم بهبود یافت، اما در میان کودکان پیش از کودکی و مهدکودکی که در مداخله شرکت کردند، بهبود یافت. این مطالعه همچنین نشان داد که برنامه ای که کودکان را هدف قرار می دهد و در یک محیط کلاس ارائه می شود، پتانسیل تأثیرگذاری بر شیوه های پیشگیری خانوادگی از طریق نیابت دارد.

روش شناسی پژوهش

روش تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر روش انجام پژوهش توصیفی پیمایش مبتنی بر داده های کمی می باشد. در تحقیق حاضر از دو روش کتابخانه ای و میدانی استفاده شد. برای جمع آوری داده ها از روش میدانی با کمک پرسشنامه استفاده شد. در این تحقیق برای بررسی و آزمون سوال های پژوهش از پرسشنامه محقق ساخته براساس طیف لیکرت، خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم درجه بندی می شود برای پاسخ های خیلی کم نمره ۱ برای پاسخ های کم نمره ۲ برای پاسخ های متوسط نمره ۳ برای پاسخ های زیاد نمره ۴ و برای پاسخ های خیلی زیاد نمره ۵ در نظر گرفته شد. جامعه آماری کلیه آتشنشان های درگیر در بحران ساختمان پلاسکو می باشد که تعداد این ۲۵۰ نفر تخمین زده شد و بر اساس فرمول کوکران ۱۵۲ نفر به صورت تصادفی ساده انتخاب می شوند. در این مرحله بررسی مدل با معادلات ساختاری صورت می گیرد. بعد از شناسایی و صحت سنجی شاخص ها مدل تحقیق ایجاد می شود. در این مرحله پرسشنامه ای بر اساس متغیر های وابسته و مستقل مدل تهیه شده و پرسشنامه پس از بررسی روایی و پایایی به کمک معادلات ساختاری ارزیابی می شود. در معادلات ساختاری از دو ضریب مسیر و آماره تی برای تایید مدل و رابطه بین شاخص ها استفاده شد. در این بخش از نسخه سوم نرم افزار Smart-pls استفاده می شود.

یافته ها

به منظور تحلیل داده های پژوهش از تحلیل های گوناگون استفاده شده است. در ابتدا نرمال بودن داده ها با استفاده از آزمون کولموگوروف - اسمیرنوف و ضریب همبستگی بین متغیرهای پژوهش محاسبه شد. در مرحله بعد روایی متغیرهای پژوهش و شاخص های منتج از آنها با استفاده از آزمون تحلیل عاملی تاییدی مورد بررسی قرار می گیرد. در نهایت با استفاده از روش آزمون تی به آزمون فرضیه های پژوهش پرداخته می شود.

جدول ۱، بارهای عاملی برآورد برای سوالات پرسشنامه را نشان می دهد. در تحلیل عاملی تاییدی، مقادیر بارهای عاملی با توجه به وزن های بتا نشان داده می شوند (Schumacher & Lomax، ۱۹۹۶). تمام بارهای عاملی پرسشنامه، معنادار به دست آمدند ($p < 0.05$). که این موضوع تاییدی بر انتخاب سوالات تحقیق است.

جدول ۱- بررسی و تحلیلی بار عاملی تحلیلی

عوامل	بستر حاکم	پیامد	مداخله	پدیده اصلی	راهبرد	علی
توسعه فرهنگی	۰/۷۸۴					
توسعه اجتماعی	۰/۷۶۹					
توسعه اقتصادی	۰/۷۶۳					
توسعه فرهنگی سازمانی	۰/۸۱۲					

۰/۷۴۹	توسعه محیط زیست
۰/۸۰۱	توسعه آموزشی
۰/۷۵۶	کاهش تلفات
۰/۶۱۲	کاهش خسارات
۰/۷۰۱	کاهش ترافیک
۰/۷۸۱	کاهش ناامنی
۰/۷۵۲	بهبود کمک رسانی
۰/۷۷۱	بهبود اطلاع رسانی
۰/۸۰۸	بهبود آمادگی
۰/۷۰۸	برنامه ریزی
۰/۷۱۲	تبلیغات
۰/۶۶۵	مدیریت اجتماع محور
۰/۷۱۲	اجبار
۰/۷۳۱	آموزش همگانی پیشگیری در برابر حریق های شهری
۰/۷۳۵	آموزش ایمنی در مدارس در برابر حریق های شهری
۰/۶۶۵	آموزش ایمنی در دانشگاه ها در برابر حریق های شهری
۰/۶۷۸	آموزش ایمنی در مراکز نظامی در برابر حریق های شهری
۰/۷۱۵	آموزش ایمنی در سازمان ها در برابر حریق های شهری
۰/۶۳۱	آموزش ایمنی در سازمان ها در برابر حریق های شهری
۰/۶۷۹	افزایش دانش
۰/۸۰۱	افزایش مهارت
۰/۸۱۲	بهبود نیروی انسانی
۰/۷۰۱	توسعه سرمایه انسانی
۰/۷۹۸	توسعه حرفه ای
۰/۶۵۱	پرورش قابلیت های فکری و عملی جدید
۰/۶۵۷	استانداردسازی
۰/۷۳۵	دخانیات
۰/۸۰۱	نشستی گاز
۰/۷۱۱	برق و وسایل برقی
۰/۷۸۱	انفجار
۰/۷۱۲	وجود کپسول های اشتهال زا
۰/۸۰۱	فرسودگی و نایمن بودن بنا
	مواد اشتعال زا

قبل از وارد شدن به مرحله آزمون فرض ها لازم است تا از وضعیت نرمال بودن داده ها اطلاع حاصل شود ، تا بر اساس نرمال بودن یا نبودن آن ها ، آزمون ها استفاده شود . در این آزمون اگر سطح معنی داری بدست آمده از اجرای آزمون ، بزرگتر از مقدار خطا یعنی ۰/۰۵ باشد فرض H_1 و در غیر اینصورت فرض H_0 تأیید شد .

داده ها نرمال نیست (از جامعه نرمال نیامده اند) $H_0 :$

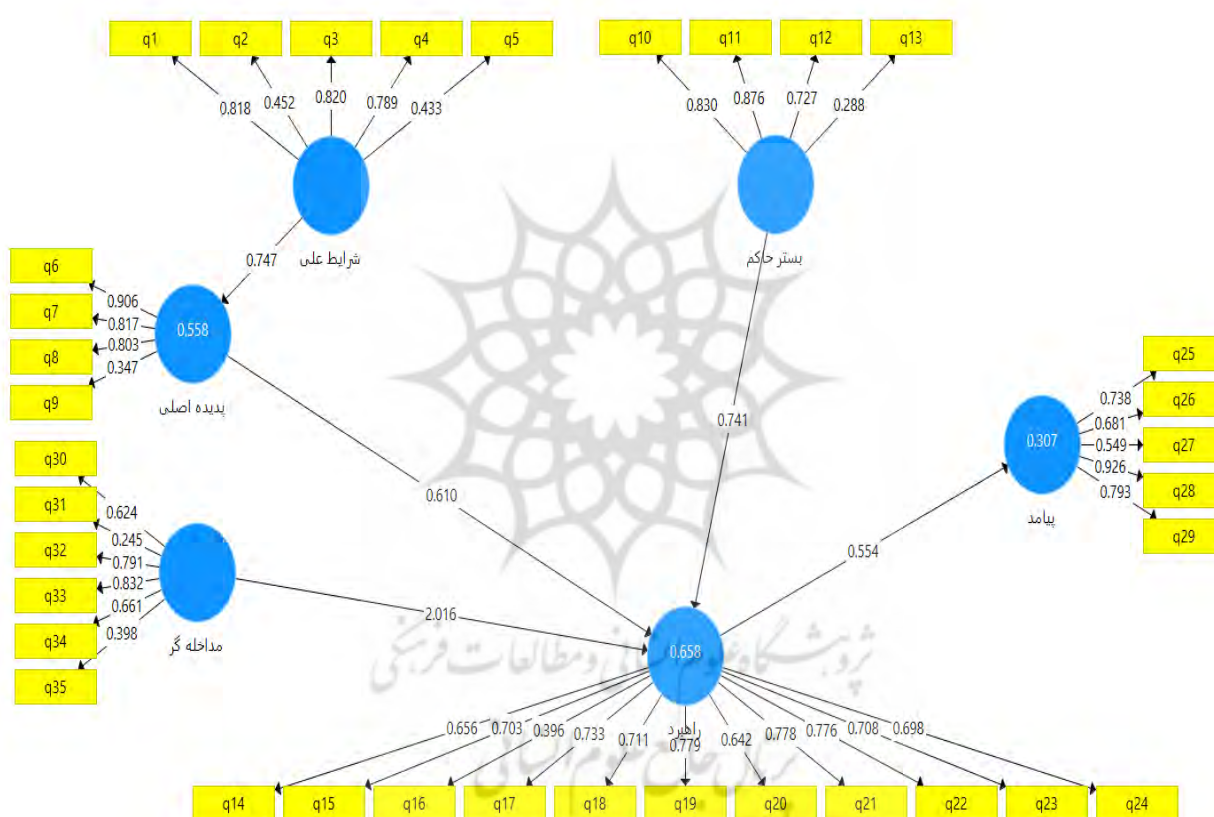
داده ها نرمال است (از جامعه نرمال آمده اند) $H_1 :$

جدول ۲- آزمون کولموگروف- اسمیرنوف برای متغیرهای پژوهش

متغیر	مقدار آزمون	سطح معناداری
شرایط علی	۰/۱۵۵	۰/۲۰۱
پدیده اصلی	۰/۱۸۵	۰/۱۱۸
بستر حاکم	۰/۱۳۲	۰/۱۵۶
مداخله گر	۰/۱۲۲	۰/۲
راهبردها	۰/۲۷۴	۰/۱۱۴
پیامد	۰/۲۶۴	۰/۱۲۶

با توجه به این که سطح معناداری برای متغیرهای پژوهش بزرگتر از ۰/۰۵ است پس فرض H_1 تایید می شود و نتیجه می گیریم که داده های جمع آوری شده برای متغیرهای پژوهش نرمال است.

بعد از بررسی برازش مدل اندازه گیری به بررسی مدل ساختاری پرداخته شده است. در مدل ساختاری چگونگی پیوند متغیرهای پنهان با یکدیگر تبیین می شود. از معیارهای ضریب مسیر، ضریب تعیین و آماره تی برای ارزیابی مدل استفاده می شود. اعدادی که بر روی مسیر سازه ها با یکدیگر نشان داده شده است، ضریب مسیر نامیده می شود. این اعداد بیانگر بتای استاندارد شده در رگرسیون یا ضریب همبستگی دو سازه است و برای بررسی میزان تأثیر مستقیم یک متغیر بر متغیر دیگر ارائه می شود. اعداد داخل هر دایره نشان دهنده ضریب تعیین سازه اصلی است و مقدار آن همیشه بین صفر و یک تغییر می کند. هرچه ضریب تعیین بزرگ تر باشد نشان می دهد که خط رگرسیون بهتر توانسته تغییرات متغیر وابسته را به متغیر مستقل نسبت دهد. تمامی ضرایب مسیر و ضریب تعیین مدل کلی پژوهش، در شکل ۱ نمایش داده شده است. برای آزمون معنی داری فرضیه ها آزمون بوت استرپ بکار گرفته شده و از شاخص جزئی مقدار آماره تی استفاده شده است. مقدار تی بیشتر از ۱/۹۶، نشان دهنده صحت رابطه بین سازه ها در سطح اطمینان ۹۵ درصد و در نتیجه شرایط مطلوب بخش ساختاری مدل است.

شکل ۱- ضرایب مسیر و ضریب تعیین مدل کلی پژوهش

ضرایب تی مدل کلی پژوهش، در شکل ۲ نمایش داده شده است. با توجه به نمودار و میزان ضرایب معنی داری، از آنجا که برای رد یا تأیید فرضیه ها مقدار تی باید بیشتر از ۱/۹۶+ یا کمتر از ۱/۹۶- باشد، مقدار پارامتر بین دو دامنه در الگو مهم شمرده نمی شود، همچنین مقادیر بین این دو مقدار حاکی از عدم وجود تفاوت معنی دار مقدار محاسبه شده برای وزن های رگرسیونی با مقدار صفر در سطح ۹۵ درصد دارد. برای تعیین مطلوب یا نامطلوب بودن وضعیت متغیر نیز به آماره تی توجه می شود.

در نظریه داده بنیاد چند وجهی تجزیه و تحلیل داده ها در سه مرحله صورت می پذیرد. به این منظور متن مصاحبه های صورت گرفته وارد نرم افزار مکس کیودا ۱۰ گردیده، کد گذاری ها صورت گرفته، دسته بندی کدها اقدام شده و در نهایت کد ها مرتب شده اند. در ادامه مراحل و نتایج تحلیل مصاحبه ها تشریح می گردد:

۱- بازتاب حوزه های مورد علاقه پژوهش و تجدید نظر بازتاب پذیری در فرایند تحقیق و روش کار یک محقق، تلاشی است برای فهم اینکه چگونه ارزش ها، باورها و دیدگاه های یک نفر ممکن است در یافته ها رسوخ کند؛ بنابراین در طی فرآیند توسعه نظریه، به حوزه های

مورد علاقه پژوهش شامل اهداف پژوهش سوالات ضروری است به طور مستمر مراجعه شود تا جهت گیری تجربی و نظری پژوهش در مسیر صحیح هدایت شد؛ بنابراین می توان بیان کرد که این مرحله از نظریه داده بنیاد چند وجهی حاکم بر کل فرآیند است.

۲- دومین مرحله خلق نظریه شامل چهار گام می باشد؛ بنابراین در مجموع ۵۵۲ مفهوم استخراج گردید. گام اول کدگذاری استقرایی معادل کدگذاری باز بدین صورت که بعد از انجام هر مصاحبه، ابتدا متن هر مصاحبه بررسی شده است و با توجه به هر جمله اساسی درون متن، مفاهیم اولیه استخراج شده است (مهرانی و اسکندر، ۱۳۹۵). محقق پس از هر مصاحبه اقدام به مطالعه دقیق متن مصاحبه، مقایسه سازی، نامگذاری، مفهوم پردازی و مقوله بندی داده ها می پردازد و بعد از کدگذاری مصاحبه بعدی را انجام می داد.

گام دوم اصلاح مفاهیم، به معنای تلاش مستمر در راستای شفاف سازی مفاهیم استفاده شده است. مفاهیم می تواند در طی مراحل مختلف نظریه داده بنیاد چند وجهی تکامل یابند. اصلاح مفاهیم از طریق طرح سؤال های مختلف با در نظر گرفتن مقوله ها انجام می شود؛ بنابراین به منظور ساماندهی کد ها ادغام و گروه بندی های اولیه مصاحبه، اصلاح مفاهیم از طریق جدول راهنمای ارتباط شرطی اسکات و هاوِل ۲۰۰۸ انجام گردید که نتایج آن در جدول ۳، ارائه شده است. همانطور که در این جدول ملاحظه می کنید شش گروه اصلی به همراه اجزای شش گانه آن شامل (چه چیزی، کجا، چه زمانی، چرا، چگونه، پیامد) استخراج گردیده است. به کمک این جدول، در جدول ۳ کد گذاری الگویی انجام گردید. گام سوم کد گذاری الگویی معادل کد گذاری محوری است؛ بنابراین مقولات اصلی که از کدگذاری باز داده ها تکوین یافته اند با یکدیگر مرتبط می شوند. در این نوع کدگذاری از مدل پارادایم مبتنی بر عمل/ تعامل و نتایج Strauss and Corbin (۱۹۹۰) استفاده شده است. برای این منظور مقولات و روابط میان آنها در قالب برچسب پدیده مرکزی، شرایط علی، راهبردها، شرایط مداخله گر، بستر و پیامد طبقه بندی شدند. همچنین اکثر این جزئیات و کدهای باز جمله خود مصاحبه شوندگان که به صورت code in- vivo در سطح مفاهیم با حداقل تغییرات ارائه شده است.

جدول ۳- راهنمای ارتباط شرطی پژوهش

گروه بندی	چه چیزی (What)	کجا (Where)	چه موقع (When)	چرا (Why)	چطور (How)
شرایط توسعه	شد و گسترش تدریجی و نمود و تطور یافتن	ایران	قبل از آتش سوزی	دلیل شرایط فعلی	تغییر شرایط
شرایط مشارکت	درگیری مردم در سازمان ها	ایران	قبل از آتش سوزی	دلیل فرهنگ	فرهنگ سازی
فعالیت های آموزشی	فعالیت هایی که منجر به یادگیری شوند.	ایران	قبل از آتش سوزی	دلیل آموزش	افزایش دانش تخصصی
اثر بخشی دوره های آموزشی	بررسی میزان موثر بودن اقدامات انجام شده	ایران	بعد از آتش سوزی	دلیل عملکرد	بهبود شرایط
علل آتش سوزی بزرگ	عامل اتفاق افتادن	ایران	بعد از آتش سوزی	دلیل فعالیت های انسانی	کاهش ریسک
پیامدهای آتش سوزی بزرگ	اثری که از یک عامل به جا می ماند.	ایران	بعد از آتش سوزی	دلیل علل	افزایش امنیت

جدول ۴- نمونه مقوله و مفاهیم

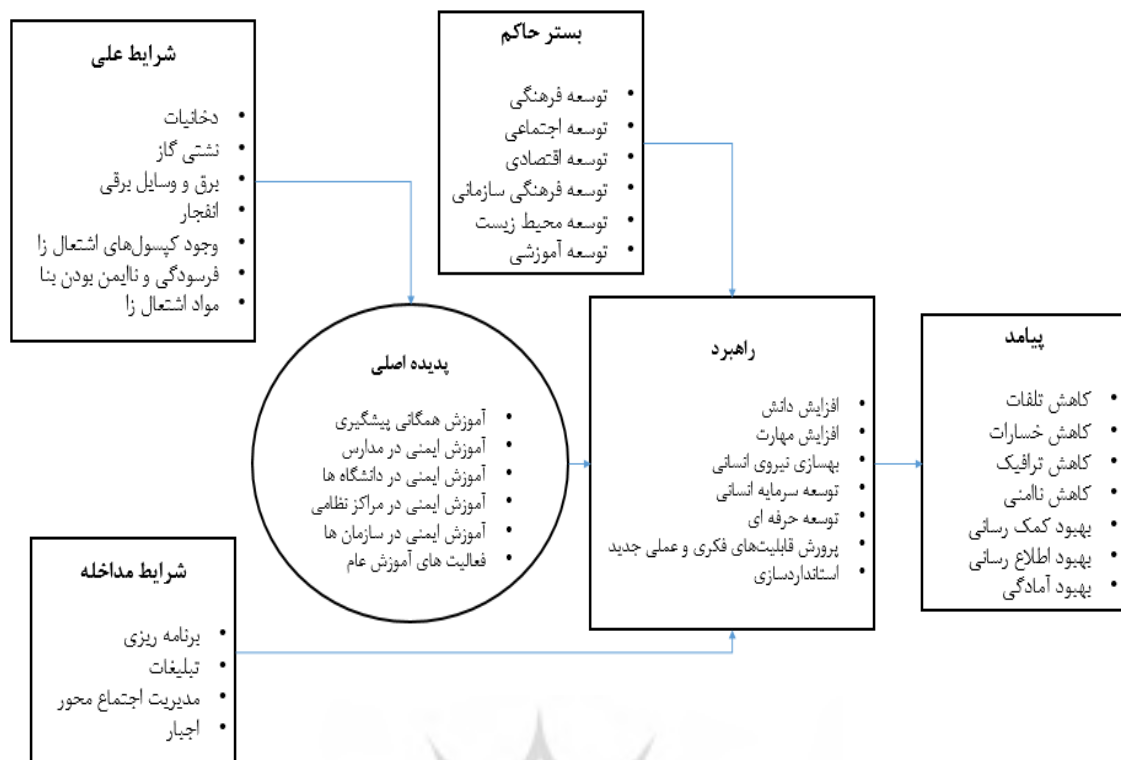
نوع مقوله	مقوله	مفاهیم
بستر حاکم	شرایط توسعه	توسعه فرهنگی
		توسعه اجتماعی
		توسعه اقتصادی
		توسعه فرهنگی سازمانی
شرایط مداخله	شرایط مشارکت	توسعه محیط زیست
		توسعه آموزشی
		برنامه ریزی
پدیده اصلی	فعالیت های آموزشی	تبلیغات
		مدیریت اجتماع محور
		اجبار
		آموزش همگانی پیشگیری در برابر حریق های شهری
		آموزش ایمنی در مدارس در برابر حریق های شهری
		آموزش ایمنی در دانشگاه ها در برابر حریق های شهری

آموزش ایمنی در مراکز نظامی در برابر حریق های شهری		
آموزش ایمنی در سازمان ها در برابر حریق های شهری		
فعالیت های آموزش عام در برابر حریق های شهری		
افزایش دانش		
افزایش مهارت		
بهبودی نیروی انسانی		
توسعه سرمایه انسانی	اثربخشی دوره های آموزشی	راهبرد
توسعه حرفه ای		
پرورش قابلیت های فکری و عملی جدید		
استانداردسازی		
دخانیات		
نشستی گاز		
برق و وسایل برقی		
انفجار	علل آتش سوزی بزرگ	شرایط علی
وجود کپسول های اشتعال زا		
فرسودگی و نالیمن بودن بنا		
مواد اشتعال زا		
کاهش تلفات		
کاهش خسارات		
کاهش ترافیک		
کاهش ناامنی	پیامدهای آتش سوزی بزرگ	پیامد
بهبود کمک رسانی		
بهبود اطلاع رسانی		
بهبود آمادگی		

جدول ۵- کدگذاری الگویی-معادلکدگذاری محوری

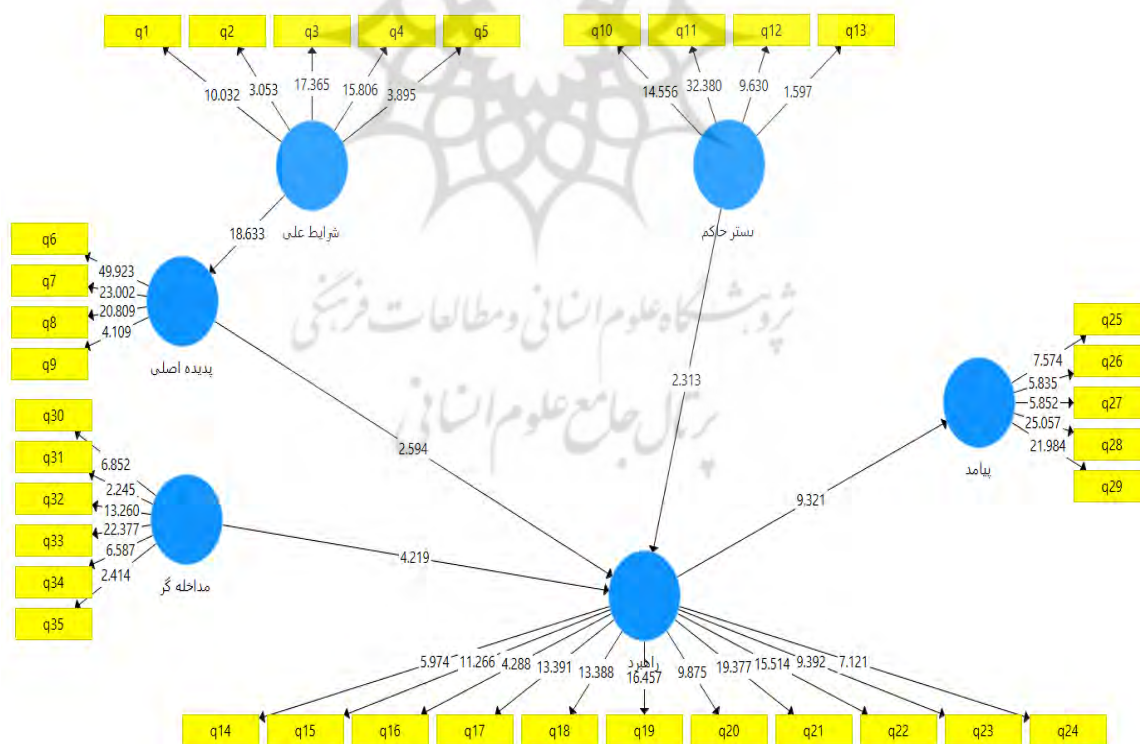
مقوله	نوع مقوله
مربوط به شرایط توسعه است که باید در حال حاضر در نظر گرفته شود.	بستر حاکم
شرایطی است که باید برای مشارکت بیشتر شهروندان در آموزش در نظر گرفته شود. در این زمینه راهکارهای مختلفی وجود دارد.	شرایط مداخله
فعالیت های آموزشی است که باید برای جلوگیری و کنترل آتشی سوزی های بزرگ به شهروندان ارائه شود .	پدیده اصلی
بررسی و ارزیابی اثربخشی فعالیت های آموزشی است.	راهبرد
عللی هست که در تاریخ منجر به آتشی سوزی های بزرگ در ساختمان ها شده است.	شرایط علی
بازخورد هایی است که در صورت ارائه آموزش به شهروندان ایجاد می شود.	پیامد

مرحله آخر خلق نظریه ، تلخیص نظری است . این مرحله کد گذاری انتخابی در گراند تئوری است . اگرچه در کدگذاری محوری مقوله ها به صورت نظام مند بهبود یافتند و با زیر مقوله ها پیوند داده شدند ؛ با این حال این مقوله می بایست که برای تشکیل یک آرایش نظری بزرگتر یکپارچه می شدند ؛ بنابراین در مرحله کدگذاری انتخابی فرآیند یکپارچه سازی و بهبود مقوله ها صورت گرفت ؛ بنابراین ، داده های خام مصاحبه های پژوهش حاضر پس از کدگذاری و دسته بندی در قالب مفاهیم و مقوله ها ، به استخراج یک مقوله هسته ای یا پدیده اصلی پژوهش یعنی آموزش شهروندی ، بر اساس تأکید گسترده های که مصاحبه شوندگان به این مضمون داشتند ، منتهی شد . در راستای تبیین مدل نهایی پژوهش ، اجزای کد گذاری الگویی ارائه شده در شکل ۲ به شرح ذیل تشریح می گردد.

شکل ۱- الگوی مفهومی تحقیق

منبع: یافته های پژوهشگر

شکل ۳- ضرایب t-value مدل کلی پژوهش

بحث و نتیجه گیری

از شاخص R^2 می توان برای ارزیابی برازش مدل اندازه گیری و مدل معادلات ساختاری در تحلیل های PLS استفاده کرد. مثبت بودن به ترتیب نشان دهنده کیفیت مطلوب مدل اندازه گیری و کیفیت مطلوب مدل معادلات ساختاری است. مثبت بودن شاخص نیکویی بر

ازش GOF، برازش کلی مدل را نشان می دهد. جدول ۳ شاخص های برازش مدل را نشان می دهد همچنین محاسبه GOF از طریق فرمول ذیل انجام می گیرد:

$$GOF = \sqrt{COMMUNALITY \times R^2}$$

نتایج جدول ذیل شاخص های برازش مدل را نشان می دهد. با توجه به مثبت بودن شاخص اشتراک و شاخص افزونگی و سه مقدار ۰,۰۱، ۰,۲۵، ۰,۳۶، که به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی شده است (داوری و رضازاده، ۱۳۹۲)

جدول ۶- نتایج برازش کلی مدل

R Square	COMMUNALITY
۰/۴۶۰	۰/۹۰۳

$$0.511=GOF=(0.903*0.460)0.5$$

با توجه به خروجی مدل و با حصول مقدار ۰/۵۱۱ برای GOF، برازش مناسب مدل تایید می گردد. در راستای تحقیق حاضر (۲۰۱۹Abedini) بیان می کند که مدیریت بحران این است که بهترین اقدام را در مناسب ترین زمان باید انجام داد. مدیریت بحران یعنی مدیریت استراتژیک و استفاده از کوچکترین فرصت ها برای مقابله با تهدید ها و مخاطرات است. و افزایش آگاهی مردم از اصول ایمنی و به کار بستن آن در زندگی از حقایق انکار ناپذیر در کاهش و پیشگیری از بروز حریق و حوادث می باشد. (Bahmani et al ۲۰۱۷) معتقد است که نهاد های ذیربط برنامه ریزی و آموزشی نیز باید با ارایه برنامه های مدون و مستمر بستر مناسب را جهت کسب مهارت های لازم در کلیه سطوح سنی، اجتماعی و فرهنگی جامعه فراهم نماید. لذا و همکاران (۲۰۱۵) نیز معتقد است که که مداخله آموزشی HFS در افزایش دانش HFS سالمندان شهری در طول زمان مؤثر بوده است. کاهش عوارض سوختگی و مرگ و میر در جمعیت مسن تر یک نگرانی مهم بهداشت عمومی است که باید از طریق راهبرد های پیشگیری و آموزش مناسب مورد توجه قرار گیرد. Muñoz et al (۲۰۱۹) بیان کرده که چشم انداز غنی سیاست، عمل و تجربه در آمریکای جنوبی و دریای کارائیب با مدلی از سه ستون ایمنی جامع مدارس آشنا می شود: ۱. تسهیلات آموزشی ایمن، ۲. مدیریت بلایای مدرسه، و ۳. آموزش کاهش خطر و تاب آوری.

پیشنهاد های کاربردی پژوهش

نقش آموزش و مشارکت شهروندان در کنترل حریق های شهری
 ≠ آگاهی و مشارکت جامعه کلید رفتارهای درست در برابر حریق است. انواع سازمان های خدماتی، سازمان های جوانان، شرکت ها و مؤسسات می توانند در توسعه آموزش ایمنی در برابر حریق کمک کنند. سازمان های آتش نشانی می توانند برنامه هایی در سطح محلی در زمینه تخلیه منازل، نصب آشکار کننده های دودی، بازرسی خانه ها، ایمنی و اطفاء حریق و برنامه های ایمنی برای بچه ها و سالمندان برگزار کنند. آموزش و پرورش باید رفتار صحیح در برابر حریق را در قالب دوره های مختلف به دانش آموزان، آموزش دهد.
 ≠ گروه های خاص مانند گروه های آموزشی، صنعتی، خدماتی، حرفه ای و گروه های تجاری نیازهای اطلاعاتی مشابه با نیازهای عامه مردم دارند، اما در عین حال برنامه های جداگانه و منحصر به فردی در زمینه پیشگیری از حریق نیز لازم دارند.
 ≠ ایجاد یک دفتر مستقل در سازمان های آتش نشانی که وظیفه اش ایجاد هماهنگی، ارائه اطلاعات، ارتباط با مردم و استفاده از رسانه ها به منظور برقراری روابط بین سازمان و عموم مردم باشد.
 ≠ هدف تمام برنامه های آموزش سازمان آتش نشانی باید فراهم کردن بهترین آموزش ممکن برای هر شهروند، بدون توجه به سطح طبقاتی او باشد تا همه افراد در همه سطوح بتوانند بهترین واکنش و عملکرد را در هنگام بحران داشته باشند.
 ≠ برگزاری کنفرانس ها و سمینارهای متعدد در خصوص موضوعات آموزش و مشارکت شهروندی، توسط سازمان های آتش نشانی.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

در مطالعه حاضر فرم های رضایت نامه آگاهانه توسط تمامی آزمودنی ها تکمیل شد.

حامی مالی

هزینه های مطالعه حاضر توسط نویسندگان مقاله تامین شد.

مشارکت نویسندگان

پژوهشگر و نویسنده: حمیدرضا حسلو، بابک حسین زاده، سیده زهرا حسینی درونکلایی؛ روش شناسی و تحلیل داده‌ها: حمیدرضا حسلو، بابک حسین زاده، سیده زهرا حسینی درونکلایی؛ نظارت و نگارش نهایی: بابک حسین زاده.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

- Puri Rahim, Ali Akbar (2013), crisis management and the duties of the armed forces in the conditions of disasters and natural accidents, Sangar Quarterly, No. 14, Spring. P.25. [in persian].
- Tajik, Mohammad Reza (2015), Crisis Management (criticism of analytical methods and crisis management in Iran), Tehran, first edition of Farhang Gadman Publications.[in persian].
- Jahangiri, Ketayoun; Stovar Izadkhah, Yasmin; Azin, Ali; Jarondi, Farzaneh. (2019). Investigating the level of people's participation in dealing with natural disasters in Khuzestan province: the views of officials. Scientific Quarterly of Relief and Rescue, 2(4): 22-11.[in persian].
- Khosrowzadeh, Mohammad; Shahriari, Kamaluddin; Jahanshahloo, Lala. (2017). Measuring the sense of security in urban environments against natural disasters (case example: District ۱۴ of Tehran Municipality). Scientific Research Quarterly of Social Studies, 55: 127-154.[in persian].
- Rabiei, Ali; Ardalan, Ali; Pourhosseini, Samira Al Sadat. (2012). Evaluation of the coordination function of the responsible organizations in the management of natural disasters. Hakim Research Journal, 16 (2): 107-118.[in persian].
- Saadat, Esfandiar, (2016), Crisis Management, Management Knowledge Quarterly, No. 11. [in persian].
- Sharifi Reza (2012), Psychosocial injuries caused by natural disasters, Basij Studies Quarterly. Pp.13-11.[in persian].
- Shafiei, Mohammadreza. Shafiei, Mohammad Hossein. (2014) "Crisis and its management solutions" Second International Research Conference in Science and Technology. Türkiye, Istanbul.[in persian].
- Salehian, Alireza (2014). Management in crisis conditions, Scientific Research Journal of Management Information, ۱۳th year, numbers 84-83, April and May months, p.86.[in persian].
- Salehian, Alireza (2015), Management in crisis conditions. Scientific Research Journal of Management Information, pp. 96-94.[in persian].
- Sadr Momtaz, Nasser; Taibi, Seyyed Jamaluddin and Mahmoudi, Mahmoud (2016). A comparative study of disaster management planning in selected countries. Journal of Medical School of Tehran University of Medical Sciences. 65(1), 19-14.[in persian].
- Adel, Azar, Mansour, Momeni, (2014), Statistics and its application in management, Samt Publications, Tehran. [in persian].
- Adeli Alireza (2011). Evaluation of the performance of the police force in establishing order and security in Bam city with a crisis management approach. Police Management Research Quarterly 2: 32-12.[in persian].
- Alamdari, Shahram. (2018). Methods of crisis management, collection of passive defense articles, Tehran, Naja Education Vice-Chancellor Publications, 10-22.[in persian].
- Gholamhosseini, Ismail. (2011). Investigating the role and position of Naja in the management of natural disasters (case study: white crisis, snow crisis, Gilan 2013). Police Management Research Quarterly, 7 (4): 549-568.[in persian].
- Ghanchal, Ali (2013), the role of military and combat medical forces in disaster relief and unexpected events, collection of articles of the first scientific and research conference on rescue and rescue management, Institute of Higher Scientific Education, Applied Red Crescent, affiliated to the Red Crescent Society of the Islamic Republic Iran, p. 83.[in persian].

- Faiz Abadi, Bagharian, Mehri, (2013), research in operations and its applications, Samt Publications, Tehran, p. 89.[in persian].
- Qolipour, Mojtabi (2018), Institute of Strategic Studies of the Ministry of Science, Research and Technology, Wednesday, May 25, 2018, pp. 12-36.[in persian].
- Kalantarian, Seyyed Mohammad Mahdi (2013), Seismicity of Iranian Plateau, National Geoscience Database, No. 102, p. 71.[in persian].
- Karamati, et al.(2017), "Crisis management and reducing the vulnerability of vital arteries in an earthquake in Zanjan province", the second national crisis management conference: the role of new technologies in reducing the vulnerability caused by unexpected events, first edition, pp. 8-10.[in persian].
- Kalateh Arabi, Muhammad. (2017). The challenges of maintaining security after the crisis in the international system. Support publications, 1-78.[in persian].
- Kamali, Yahya. (2015). A comparative study of police preparedness and response in natural crisis management in Iran, Japan and India. Quarterly Journal of Police Management Studies, 11(3): 370-493.[in persian].
- Urban and Rural Specialized Studies and Services Center, University Jihad Humanities and Social Sciences Research Institute, "Getting to Know Crisis Management with Emphasis on Rural Areas", Ministry of Interior, Organization of Municipalities and Villages of the Country.[in persian].
- McCarthy, Shaunpi (2013) The role of information in crisis management. Translated by Mohammad Reza Tajik, Chapaval, Tehran: Farhang Gadman Publications. pp.42-57.[in persian].
- Morrissey, George (2016), Management based on the goal and the result of the translation, Alwani, Mehdi and Faridah, Motamidi, Tehran: 2nd edition, Government Management Training Center, p. 29.[in persian].
- Natghi, Elahi, Fariborz (2014), Earthquake crisis management of megacities with an approach to the earthquake crisis management program of Tehran city, Tehran: First edition, Publications of the International Research Institute of Seismology and Earthquake Engineering, pp. 18-21.[in persian].
- Nors, Ali. (2015). Investigating and explaining the role of the traffic police in facilitating the management of natural disasters such as floods and earthquakes with emphasis on Qazvin province. Qazvin Police Science Quarterly, 5(17): 1-38.[in persian].
- Hans Reichhart, translator of Baizai Mohammad Abadi. (2012). natural disaster. Qadiani Publications, 2: 1-48. [in persian].
- Hindiani, Abdullah. (2012). Investigating the structure and planning of natural disaster management activities (the case of Islamic Republic of Iran). Police Management Research Quarterly, 8(3): 458-478.[in persian].
- Fafad, Hossein. Tovanai, Reza. (2018). Police security and vision document 1404. Quarterly Journal of Police Order and Security, No. 2. Year 4.[in persian].
- Yavari, Alireza; Golestan Hashemi, Mehdi; Cheshm Barah, Mohsen; Khayambashi, Bijan. (2015). Management structure of law and order security in natural crises. Research Journal of Order and Security, 3(2): 180-149.[in persian].
- Yadaleh Mursali (2012), public order in legal practices, master's thesis, Faculty of Law and Political Sciences, University of Tehran. P. 108.[in persian].
- Qaltash, Abbas, & Kouni, Rasul. (2018). Comparison of educational democracy, academic burnout and citizenship skills of public and private schools. Bimonthly scientific-research journal of a new approach in educational management, 10(39), 209-224[in persian].
- Anderson, Grate: Franklin, Matte:Smith, Dimond. (2014). Investigating the Role of People and Security Forces and Their Cooperation in Controlling the Challenges of Natural Disasters, Disasters, vol 12, 2(8): 16-29.
- Attride-Stirling, J. (2014), "Thematic Networks: An Analytic Tool for Qualitative Research", Qualitative Research, Vol. 1, No. 3, Pp. 385-405.
- Boyatzis, R. E. (2015), Transforming qualitative information: thematic analysis and code development, Sage.

- Braun, V. & Clarke, V. (2016), "Using thematic analysis in psychology", *Qualitative Research in Psychology*, Vol. 3, No. 2, Pp. 77-101.
- Crandall, William Rick;Parnell, John A & Spillan ,John E. (2018). *Crisis Management in the New Strategy Landscape*, SAGE Publications, Inc: Thousand Oak, California, 20-49.
- David A McEntire ,Christopher Fuller, (2014), A comparison of disasterparadigms :The search for a holistic policy guide, *publicadministration review* .Vol 62.
- Davison, Frank:Clerk, Matiew. (2014). The role of police in controlling challenges in different natural disasters, *Management Europe research program*, 7(14): 11-19.
- Janson, Norty:Bright, Standy. (2014). "Investigating the efforts of the police forces to provide security in times of natural disasters" *Logical management systems*, 5(2), 5-15.
- King, N., & Horrocks, C. (2014), *Interviews in qualitative research*, London: Sage.
- Obeta, Michael Chukwuma. (2014)."Institutional approach to flood disaster management in Nigeria: need for a preparedness plan." *British Journal of Applied Science & Technology* 4, no. 33 (2): 4575.
- Patton, M. Q. (2020), *Qualitative evaluation and research methods*, Thousand Oaks, CA: Sage.
- Pearson, Christine M and Mitr off, Ian I. (2014). From crisis prone to crisis prepared: A framework for crisis management. *Academy of Management Executive*, 7(1), 48-59.
- Wehn, Uta., Rusca, Maria., Evers, Jaap., & Lanfranchi, Vitaveska. (2015). Participation in flood risk management and the potential of citizen observatories: A governance analysis. *Environmental Science & Policy*, 48, 225-236.

